

SELETUSKIRI
„Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2022–2024“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Riigikantselei esitab kooskõlastamiseks „Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2022–2024“ eelnõu.

Avatud valitsemise partnerlus (edaspidi AVP) on rahvusvaheline algatus, et suurendada avaliku võimu teostamise avatust, läbipaistvust ja inimesekesksust ning kasutada selleks uusi tehnoloogiaid. Eesti liitus algatusega 2012. aastal. Eesti eesmärk partnerluses osaledes on suunata valitsuse ja kogu ühiskonna teravdatud tähelepanu riigijuhtimise kvaliteedile, õppida teiste riikide kogemusest ning jagada Eesti kogemusi teiste partnerluses osalevate riikidega. Partnerluse koordineerija on Riigikantselei.

AVP tegevusi viiakse ellu kaheaastaste tegevuskavadega, millest siinne „Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2022–2024“ (edaspidi *tegevuskava*), on kuues. Tegevuskava toetab riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ strateegiliste sihtideni jõudmist. Vahetumalt on tegevuskava seotud sihiga „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik“.

2. Tegevuskava koostamine

Eesti AVP tegevusi koordineerib avatud riigivalitsemise arengukomisjon (edaspidi ARVAK), mida juhib riigisekretär ja kuhu kuuluvad nii ministeeriumite kui ka vabaühenduste esindajad.

Tegevused on valitud, lähtudes avalikule ideekorjele esitatud ettepanekutest ning ministeeriumite algatustest. Avalik ideekorje toimus 21. veebruarist 17. aprillini 2022. aastal ning sinna esitasid 18 ettepanekut MTÜ Sotsiaalse Innovatsiooni Labor, Tallinna Ülikool, Korruptsioonivaba Eesti, Noorte Vabamu, Eesti Koostöö Kogu, SA Rohetiiger; Eesti Haridusfoorum, Eesti Sotsioloogide Liit, SA Eestimaa Looduse Fond, DD sihtasutus, Vabaühenduste Liit (AVP ümarlaud), Liia Hänni, Kristina Reinsalu, Ave Habakuk, Teele Pehk, Maiu Luring.

Tegevuskava koostamise protsessi kinnitas ARVAK 15. detsembril 2021. aastal. Seoses ettenägematute sündmustega nii rahvusvahelisel kui riiklikul tasandil on tegevuskava valminud esialgu kavandatud hiljem, jäädes endiselt ajavahemikku, mida näevad ette avatud valitsemise partnerluse tegevuskava koostamise standardid.

Tabel 1. Tegevuskava koostamise protsess

Aeg	Tegevus	Eesmärk
07.12.2021	ARVAK kohtumine	Kokku leppida tegevuskava koostamise protsess
09.02.2022	AVP ümarlaua kohtumine	Arutada tegevuskava koostamise protsessi ja analüüsida varasemate tegevuskavade tulemusi
15.02.2022	ARVAK kohtumine	Anda hinnang kehtiva tegevuskava elluviimisele ja selle tegevustega jätkamise vajalikkusele. Kokku leppida tegevuskava kestus ja rõhuasetused.
21.02-17.04.2022	Avalik ideekorje (sh ministeeriumid)	Leida uusi AVP tegevusi
22.02.2022	Inspiratsioonipäev "KOV: kohaliku osaluse võimalused"	Koostöös TalTechi Ragnar Nurkse innovatsiooni ja valitsemise instituudi ja Eesti Koostöö Koguga korraldatud konverentsil toimub muu hulgas töötuba AVP võimalike tegevuste arutamiseks KOVide esindajatega
30.03.2022	Asekantslerite nõupidamine	Tutvustada AVP tegevuskava koostamise protsessi ja panustamise võimalusi

03.05.2022	Aruteluseminar ideekorjes osalejatega (vabaühendused ja ministeeriumid)	Ideekorjele esitatud ettepanekute täpsustamine ja edasiarendamine seonduvate ideede esitajate ja valdkonna ministeeriumite koosloomes
	ARVAK kohtumine	Tutvustada ideekorjele esitatud ettepanekuid ning teha kokkuvõtte aruteluseminarist
Aprill-mai	Kohtumised ministeeriumitega	Kokku leppida, milliste tegevustega panustatakse AVP tegevuskavva
Juuni-juuli	Tegevuskava I versiooni kirjutamine ja mitteametlik kooskõlastusring ministeeriumite ja peamiste partnerorganisatsioonidega	Senised arutelud ja kokkulepped on analüüsitud ja tegevuskava mustand valmis
08.07.2022	Ideekorje tagasiside saatmine ideede esitajatele	Põhjendada, mis kaalutlustel ja milliste ideedega edasi liigutakse
August	Tegevuskava kooskõlastamine	Tegevuskava on ARVAK liikmetega, partnerite ja ministeeriumitega kokku lepitud
	AVP tegevuskava esitamine Vabariigi Valitsusele	Tegevuskava heakskiitmine

Tegevuskava eelnõu on valminud osalevate ministeeriumite ja vabaühenduste koosloomes. Eelnõu ja selle seletuskirja on ette valmistanud Riigikantselei strateegiabüroo nõunik Ott Karulin (693 5222; ott.karulin@riigikantselei.ee).

3. Eelnõu sisu

Tegevuskavas antakse kaks lubadust, mille täitmiseks kavandatakse viis üksteist täiendavat tegevust. Neist eelnõude väljatöötamise koosloomekeskkonna arendamine on jätkutegevus.

Tabel 2. Tegevuskava lubadused ja tegevused

Tegevus	Tegevuse lühikirjeldus
Lubadus 1: suurendame poliitikakujundamise koosloomelisust	
1.1 Koosloome keskkonna arendamine	Riigi koosloome projektiga luuakse terviklik keskkond, mis hõlmab kogu eelnõu elutsükli, võimaldades samal platvormil koos õigust luua ja muudatusi hallata. Süsteem aitab kaasata avalikkust ning suurendab läbipaistvust ja ülevaadet riigi õigusloomest.
1.2 Avatud valitsemise eksperdirühm ja koosloome tööriistakasti täiendamine	Luu avatud valitsemise teekaart, millega kaardistatakse süstemaatiliselt vajalikud sammud avalikus sektoris koosloomelise poliitikakujundamise rakendamiseks, avatud valitsemise põhimõtete juurutamiseks kõigil tasanditel, ning hinnata nende arengute võimalikku mõju.
1.3 Arvamusrännaku metoodika katsetamine omaette aktiivsete sihtrühma kaasamisel	Korraldame arvamusrännaku täiskasvanud elanikkonna seas, et koguda inimeste ettepanekuid ja sisendit strateegia „Eesti 2035“ tegevuskava uuendamiseks 2023. aasta kevadel. Arvamusrännaku järel kirjeldatakse metoodikat koos õppetundidega, et seda saaksid edaspidi kasutada ka teised huvilised Eestis ja mujal.

Lubadus 2: suurendame poliitikakujundamise teadmispõhisust	
2.1 Katsetamise raamistiku väljatöötamine ja esimeste katseprojektide elluviimine	Muuta katsetamine poliitikakujundamise loomulikuks osaks, luues terviklik katsetamisraamistik (sh õigusruum, toetusmeetmed, juhendmaterjalid jne).
2.1 Andmepõhise otsustusprotsessi toetamine poliitikakujundamisel	Loome otsustusprotsessidesse integreeritud andmepõhist otsustamist toetava tehnoloogilise lahenduse, et andmete kasutamine poliitikakujundamisel oleks läbipaistev, lihtne ja kiire.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

5. Eelnõu jõustumisega kaasnevad mõjud

Eesti osalemisel avatud valitsemise partnerluses on positiivne mõju välissuhtlusele, võimaldades tutvustada Eestit rahvusvaheliselt kui avatud poliitikakujundamise ja hästi arenenud koosloomelise poliitikakujundamise digitaristuga riiki. Samuti panustab tegevuskava valitsusasutuste ja kohaliku omavalitsuse üksuste poliitikakujundamise protsessi arengusse.

6. Tegevuskava elluviimine ja sellega seonduvad kulud

Tegevuskava viiakse ellu riigi ja vabaühenduste partnerluse kaudu. Iga tegevuse vastutaja koordineerib koostööd kaasvastutajate ja partneritega ning leiab selle elluviimiseks vajalikud vahendid. Tegevuskava elluviimist jälgib ja koordineerib avatud riigivalitsemise arengukomisjon (ARVAK), mis koguneb kuni neli korda aastas. ARVAKi tegevust toetab mitteformaalne AVP ümarlaud, kuhu kuuluvad vabaühenduste esindajad ja teised huvitud.

Riigikantselei avaldab oma veebilehel tegevuskava elluviimise ülevaate vähemalt kaks korda aastas, aga võimaluse korral jooksvalt.

Tegevuskava lõppedes koostatakse tegevuskava täitmise aruanne. Sõltumatu hindamismehhanism koostab tegevuskava kohta kaks aruannet: lähtearuanne, kus analüüsitakse tegevuste asjakohasust ja võimalikku mõju, ning lõpparuanne, mis keskendub tegevuste elluviimise tulemuslikkusele.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu on esitatud eelnõude infosüsteemis kooskõlastamiseks kõikidele ministeeriumitele ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning kirjalikult peamistele partnerorganisatsioonidele.

8. Jõustumine

Otsus jõustub selle allkirjastamisel.